

Підгородецький Мар'ян
студент групи ПФМ-61
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Крупка Андрій
кандидат економічних наук
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Maryan Pidhorodeckyy
Student of PFm-61 group
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Scientific supervisor: Andrii Krupka
PhD (Economics)
Associate Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ REGULATION OF THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS IN UKRAINE

1 вересня 2017 року, після довгого процесу ратифікації, стала діючою Угода про асоціацію між Україною та ЄС, яка є найбільшим міжнародно-правовим документом в історії України. Ця угода встановила новий формат відносин між Україною та ЄС, базуючись на політичній асоціації та економічній інтеграції. Вона також визначила початок внутрішніх реформ в Україні.

Згідно з Угодою про асоціацію, Україна зобов'язалася призначити своє законодавство до законодавства ЄС, зокрема, для адаптації регулювання фінансових послуг до потреб відкритої ринкової економіки, забезпечення належного захисту інвесторів і інших споживачів фінансових послуг, а також здійснювати належний та ефективний нагляд.

Відповідальні органи в Україні визначені для цього завдання, включаючи Національний банк України, Національну комісію, що регулює ринки фінансових послуг, Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку, а також Міністерство фінансів України. Це означає, що інтеграція українського банківського сектору в європейську систему можлива лише за умови відповідності критеріям і стандартам ЄС.

Правове регулювання діяльності банків – це важлива функція держави, яку вона виконує з метою забезпечення стабільності банківської системи. На сьогодні банківське законодавство є досить заплутаним і таким, що не зовсім різниться логікою власної побудови. Зокрема, правові норми, котрі регламентують банківську діяльність, хаотично «розпорошені» по досить значному масиву нормативно-правових актів, що сильно перешкоджає їх практичній реалізації, а іноді навіть унеможлиблює її [1].

Основою банківського законодавства є Конституція України. Всі законодавчі та нормативно-правові акти повинні прийматися з врахуванням принципів та положень Основного Закону держави. Саме такі документи формують адекватну правову інфраструктуру у державі, в якій існує верховенство закону.

Правова інфраструктура банківського регулювання в Україні має три рівні:

1) Законодавство. За відсутності єдиного систематизованого нормативно-правового акту, норми якого б урегульовували взаємовідносини, що виникають у сфері банківської діяльності, такого, як наприклад, Банківський кодекс, банківське законодавство, класифікують як загальне, такі спеціальне. До загального законодавства належать Закони України, які визначають основні принципи діяльності суб'єктів ринку. На сьогодні до таких законів належить Податковий кодекс України Закон України «Про банки і банківську

діяльність» та Закон України «Про Національний банк України». Що стосується законів, які регулюють більш широке коло правовідносин, але меншою мірою стосуються банківської діяльності, відносяться до профільних. До таких законів належать: Закон України «Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг», Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», «Про електронний цифровий підпис», Закон України «Про іпотеку», Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів і реєстрацію обтяжень», Закон України «Про Фонд гарантування вкладень фізичних осіб», Закон України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України». Опоненти поданої класифікації відстоюють думку, що недоцільно виокремлювати в окрему категорію профільні закони і відносять їх до спеціальних законів у банківській діяльності [2, с.292].

2) Серії регулятивних правил. Регулятивні (підзаконні нормативні) акти стосуються безпосередньо правил здійснення банківських операцій, які розробляють компетентні наглядові органи. Сюди можна віднести Постанови Кабінету Міністрів, Постанови Правління НБУ, Укази Президента. Приклади охоплюють і правила регулювання достатності капіталу; порядок формування обов'язкових резервів; правила здійснення валютних операцій тощо.

3) Роз'яснення та коментарі до нормативно-правових документів. Це інтерпретація нормативно-правових актів, що надає наглядовий орган для деталізації своїх дій щодо застосування законодавства або регулятивних правил.

Проведений аналіз законодавчого регулювання банківської діяльності свідчить, що, незважаючи на наявність великої кількості нормативно-правових актів та, здавалося б, розвиненого законодавства, останнє вимагає удосконалення. Процес кодифікації банківського законодавства, разом із розробкою та прийняттям спеціальних законів, що охоплюють регулювання специфічних правовідносин між учасниками банківського ринку, сприяв би покращенню банківського законодавства. Цей процес включав би скасування застарілих норм та введення нових положень, що враховують сучасні аспекти банківських відносин.

Перелік використаних джерел:

1. Кирилюк Д.К. До питання необхідності розробки та прийняття Банківського кодексу в Україні. *Юридичний журнал*. 2016. № 12. URL: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2484> (дата звернення: 30.10.2023).

2. Дідківська Д.І., Панькевич В.М. Правове регулювання банківської діяльності: зарубіжний досвід. *Приазовський економічний вісник*. 2017. № 5. С. С.290-293.